

RĪGAS NATĀLIJAS DRAUDZIŅAS VIDUSSKOLA

Reģistrācijas Nr. 3413902866, Bruņinieku iela 24a, Rīga, LV-1001, tālrunis 67278063, fakss 67278 063, e-pasts rndv@riga.lv

Rīgā

15.01.2022.

Drošības tehnikas noteikumi nodarbībām ķīmijas kabinetā.

Izstrādāti saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumiem Nr.1338. "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos" 7.1. punktu.

1. Vispārīgās prasības.

- 1.1. Šai instrukcijai jāatrodas skolas ķīmijas kabinetā redzamā vietā. Skolēni ne retāk kā 2 reizes gadā jāinstruē šīs instrukcijas apjomā, kā arī pirms jaunu darbību uzsākšanas, kuras var apdraudēt viņu veselību (dzīvību). Instruktažas fakts ir jādokumentē žurnāla pielikumā ar obligātu skolēna parakstu un datuma norādi.
- 1.2. Ķīmijas kabineta reaktīvu glabātuvei (laboratorijā u.c.) jābūt izstrādātām atsevišķām drošības prasībām (instrukcijai). Skolēniem ieiet reaktīvu glabātuvē aizliegts.
- 1.3. Ķīmijas kabinetu nodarbībām sagatavo (izdala reaģentus u.tml.) ķīmijas skolotājs vai laborants pirms nodarbību sākuma.
- 1.4. Par kārtību savā mācību (nodarbību) vietā atbild katrs skolēns.
- 1.5. Aizliegts iznest no laboratorijas ķīmiskās vielas un maisījumus, šķīdinātājus, ja nav piešķirta atbilstoša atļauja.
- 1.6. Laboratorijas piederumu, aprīkojuma un aizsarglīdzekļu lietošana ir atļauta vienīgi ķīmijas laboratorijā, ja nav piešķirta atbilstoša atļauja.
- 1.7. Vienmēr jāvalkā piemērots aizsargapģērbs – halāts vai priekšauts.
- 1.8. Eksperimenta veikšanas laikā lietot aizsarglīdzekļus: aizsargbrilles un aizsargcimdus.
- 1.9. Atrdoties un strādājot laboratorijā, jāvalkā **slēgti** apavi.

2. Nodarbību sākums.

- 2.1. Skolēni ķīmijas kabinetā ienāk līdz ar pirmo zvanu uz mācību stundu un ieņem savas noteiktās vietas, kuras mainīt drīkst tikai ar skolotāja atļauju.
- 2.2. Aizliegts bez skolotāja atļaujas (norādījuma) aiztikt kabinetā esošos traukus ar ķīmiskajām vielām vai ķīmiskajiem produktiem, iekārtas, ierīces; praktiskās darbības uzsākamās pēc skolotāja norādes.
- 2.3. Uz galda nedrīkst atrasties nekas lieks, jāievēro tīrība un kārtība.
- 2.4. Pirms darba uzsākšanas jāizlasa darba apraksts un jāseko gan rakstītajām instrukcijām, gan skolotāja norādēm.
- 2.5. Pirms eksperimentu veikšanas jānoņem rotaslietas, kuras var traucēt eksperimenta veikšanai vai eksperimenta veikšanas gaitā var tikt bojātas, bet gari mati jāsasien, lai tie neieklātu vielās vai ierīcēs.

3. Nodarbību gaita.

- 3.1. Nodarbību laikā nedrīkst skaļi sarunāties un traucēt citiem strādāt. Ja skolotājs sniedz norādījumus visai klasei, darbs jāpārtrauc un jāklausās.
- 3.2. Darba gaitā jā rūpējas, lai darba vieta būtu kārtībā visu darba veikšanas laiku, jā saudzē iekārtas un mēbeles.
- 3.3. Veicot eksperimentu, jāievēro darba aparāta norādītā darba gaita un jāizmanto tikai tādi vielu daudzumi, kādi doti darba aprakstā, Ja skolēnam pašam jāplāno eksperimenta darba gaita, tad tā pirms eksperimenta uzsākšanas ir jā saskaņo ar skolotāju.
- 3.4. Eksperimentiem nedrīkst izmantot vielas, uz kuru iepakojuma vai pudelītēm nav vielas nosaukuma.
- 3.5. Jālieto tikai mērījumiem atbilstošas ierīces un trauki, kuri jā nostiprina tiem piemēros statīvos; ierīces, trauki un atkritumi jānovieto tiem paredzētajās vietās. Ierīces sabojāšanās gadījumā par to uzreiz jāziņo skolotājam.
- 3.6. Mobilās ierīces atļauts izmantot tikai pēc skolotāja norādījumiem un tikai norādītajiem mērķiem.
- 3.7. Lietojot mēraprātus, jāievēro aparāta lietošanas instrukcija. Mēraprātus nedrīkst piesārņot ar vielām.
- 3.8. Ķīmisko eksperimentu laikā aizliegts ēst vai uz galda, uz kura tiek veikti eksperimenti, novietot pārtikas produktus (izņemot gadījumus kad tiek veikti eksperimenti ar pārtikas produktiem). Nevienu ķīmisko reaģentu vai reakcijas produktu nedrīkst nogaršot.
- 3.9. Ķīmiskajām reakcijām pielietojamo reaktīvu daudzums nedrīkst būt lielāks par skolotāja norādīto.
- 3.10. Nodarbību laikā nepavērst karsējamās mēģenes atvērto galu pret cilvēku.
- 3.11. Lietojot mēraprātus, ievērot aparāta lietošanas instrukciju. Nedrīkst mēraprātu piesārņot ar vielām.
- 3.12. **Vienmēr jālieto aizsargbrilles, strādājot ar šādām vielām: koncentrētām skābēm, koncentrētām bāzēm, kodīgām vielām un jebkādas koncentrācijas fluorūdeņražskābi**
- 3.13. **Vielas (tvaikus, gāzes, aerosolu) ar ožu jāpārbauda uzmanīgi, ar plaukstu viegli vēdinot uz sevi, dziļi neieelpojot.**
- 3.14. **Aizliegts reaktīvus ņemt ar rokām, šim nolūkam jāizmanto karotītes un lāpstīņas.**
- 3.15. **Aizliegts iesūkt ķīmiskās vielas un to šķīdumus pipetē ar mutes palīdzību. Šim nolūkam jāizmanto gumijas bumbieris vai cita piemērota ierīce.**
- 3.16. **Sevišķi uzmanīgi jāveic darbības ar skābēm un sārmiem, smagajiem un sārmu metāliem, īpaši viegli uzliesmojošām, viegli uzliesmojošām un degošām vielām un šķīdumiem.**
- 3.17. **Sildierīces ar atklātu liesmu nedrīkst atstāt bez uzraudzības, tās jānodzēš ar segvāciņu.**
- 3.18. **Visiem reaktīvu uzglabāšanas traukiem (pudelītēm u.c.), ja tajos esošie reaktīvi pašlaik nav nepieciešami, jābūt aizkorķētiem. Aizbāžņus nedrīkst sajaukt!**
- 3.19. **Ķīmiskajām reakcijām izmantojamo reaktīvu daudzums nedrīkst būt lielāks par skolotāja norādīto (izsniegto).**
- 3.20. **Pirms eksperimenta jāpārlicinās par pielietojamās (izvēlētās) vielas atbilstību, t.i. jāizlasa uzraksti uz reaktīva pudelītes (cita trauka); vielu, pārlejot citā traukā, etiķetei jābūt uz augšu. Nedrīkst lietot reaģentus no traukiem bez uzraksta!**
- 3.21. **Praktisko nodarbību laikā trauka vaļējo galu nevērst pret sevi vai citiem klasesbiedriem.**

3.22. Ja nodarbību laikā kaut kas izlīst, nopil vai nobirst no galda, tas tūlīt jāsavāc un jāuzslauka. Par notikušo jāinformē skolotājs.

4. Rīcība ķīmisko un termisko traumu un aizdegšanās gadījumā.

- 4.1. Ja nodarbību laikā uz ādas, acīs, uz apģērba nokļūst bīstama viela (sārms, skābe) vai ir noticis termiskais apdegums - nekavējoties skartā ķermeņa daļa (kontakta vieta) jāmazgā (jāskalo) vēsa tekoša ūdens strūklā vismaz 15 minūtes. Atbilstoši Katastrofu medicīnas centra akceptētai pirmās palīdzības metodikai cietušās vietas apstrāde ar jebkādu vāju skābes vai sārna šķīdumu ir aizliegta.
- 4.2. Ja eksperimenta laikā aizdegas vielas, tad dzēšanai izmanto dzēšanas līdzekļus atbilstoši vielu īpašībām – **vielas, kuras reaģē ar ūdeni, nedrīkst dzēst ar ūdeni. Arī vielas, kuru blīvums ir mazāks par ūdens blīvumu un kuras nešķīst ūdenī, nedzēš ar ūdeni; šādu vielu dzēšanai izmanto smiltis vai speciālos ugunsdzēsamos aparātus.**
- 4.3. Ja nodarbību laikā notikusi aizdegšanās un to nav iespējams apdzēst ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (pulvera vai ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparāts, smiltis u.c.) 30 sek. laikā - jāizsauc ugunsdzēsības dienests (tālr. 112).

5. Nodarbību nobeigums.

- 5.1. Beidzot nodarbības:
- ieplīsušie trauki u. tml. jānodod skolotājam;
 - jāizslēdz visas sildierīces un elektroietais, jānoslēdz ūdensvada krāni;
 - jāsakārto darba vieta, lai darbu nākamajā mācību stundā var uzsākt nākamā klašu grupa.
- 5.2. Pirms aiziešanas no laboratorijas vienmēr nomazgāt rokas ar ūdeni un ziepēm. Šis nosacījums ir spēkā arī tad, ja darbs veikts, strādājot cimdos.
- 5.3. **Ja nodarbību gaitā iegūta pat nenozīmīga trauma (apdegums, skabarga, griezumš u.tml.), par to jāinformē skolotājs.**

Direktors

/Pēteris Ševčenko/

Sagatavoja L.Ostrovskā.